

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

на съдията Цанка Цанкова по к.д. 17/2013 г.

Пред Конституционния съд по конституционно дело № 17 от 2013 г. са поставени за тълкуване шест въпроса, свързани с чл.72 от Конституцията – относно предсрочното прекратяване на пълномощията на народен представител. В т.5 и т.6 на решението са дадени отговорите на питанията, първоначално обект на к.д. № 21 от 2013 г., допуснати за разглеждане по същество и присъединени към настоящето дело за общо разглеждане.

След като Конституционният съд е приел с мнозинство, че всички искания са допустими, по същество той отговаря по начин, който е в противоречие с принципите на конституционното право и разделението на властите – чл.8, чл.68, ал.1, чл.84, т.8, чл.67, ал.1, чл.4, ал.1 от Конституцията.

Според искането трябва да се даде отговор дали решението за избор на народен представител за ръководител на институция, определена със закон инкорпорира и елементи на решението по чл.72, ал.2 от Конституцията за прекратяване на пълномощията на народен представител (т.5 от диспозитива на решението). Второто искане (т.6 от диспозитива) е дали избраният народен представител, който е изявил воля да заеме длъжността на ръководител на институция, трябва изрично да подаде оставка по чл.72, ал.1, т.1 от Конституцията. Мнозинството на Конституционния съд приема и по двата въпроса, че е необходимо да се подаде оставка, а Народното събрание е длъжно да я приеме, за да преустанови състоянието на несъвместимост, като в случаите когато откаже да приеме оставката или такава не е подадена, спорът се решава от Конституционния съд.

Според мен диспозитивът на процесното решение, т.5 и т.6 не отговаря на действителния смисъл и съдържание на чл.72 от Конституцията и тълкувателният резултат е предизвикване пораждането на несъвместимост, нейното стабилизиране и съществуване за неопределен срок и подчинява прекратяването ѝ на условието да бъде подадена оставка от народния представител при това като е надценена ролята на оставката.

При тълкуването трябва да се излиза от разбирането, че несъвместимостта е не само нежелана, но и противна на принципите на конституционното ни право (чл.68, ал.1 от Конституцията) и да се проведе последователно принципът, че тълкуването на чл.72 трябва да съответства на чл.8 от Конституцията и да съобразява всички принципи на конституционното право, включително този на чл. 67от Конституцията.

Като поддържам изразеното от мен становище в Решение № 7 по к.д.№ 16 от 2013 г. добавям и следното:

Всяко решение на Народното събрание е формален акт, в чиято съдържателна страна може да има няколко волеизявления на решаващия орган. Конституционносъобразното решение винаги съдържа постановяване да настъпят допустимите и предписани от Конституцията и от закона, ако той не е противоконституционен, последици и имплицитно в съдържанието му е вложено отрицание на положението до постановяване на решението. Когато Народното събрание осъществява избор, това означава, че се отрича положението преди извършването му. Отричат се състоянието и правомощията на избрания за ръководител на институция да бъде народен представител. Избраният не би могъл да има повече положението на народен представител. Това следва от чл.68, ал.1 от Конституцията. По силата на акта за избора е възложено на избрания да притежава и да упражнява нови правомощия, които са във и са различни от правомощията на законодателната власт и които Конституцията забранява да се съвместяват с тях. И това е по силата на самия акт за избор, тъй като

противоречи на законите на логиката (Аристотел, Лайбниц), че е възможно съвместяване на новото положение с отреченото старо положение. За конституционното ни право това означава, че решението на Народното събрание е юридически факт с правопораждащо и правопрекратяващо действие и избраният не може едновременно да бъде носител на пълномощия и да осъществява функции от двете власти. Самият избор означава, че Народното събрание изключва пълномощията присъщи на народния представител за участие в законодателната власт. Тъй като в мотивите на решението се акцентира върху политическото представителство, точно този извод е в съгласие с него и точно той е в съгласие с императива на чл.8 от Конституцията. Дали народният представител е положил клетва или не е без правно значение. Конституцията изключва съвместяване на длъжности от различните власти. Да се приеме, че с избора не е прекратено състоянието на народно представителство на избрания, не само противоречи на законите на логиката, но означава още, че Народното събрание нарушава принципа на разделение на властите, а върховният орган има противоконституционно поведение и предизвиква със своя акт за избор несъвместимост при това със съпътстващите я последици на неокончателност и двусмислие (видно и от текста на т.6 на диспозитива на решението на Конституционния съд). Това би било нарушение на принципите на Конституцията, каквото не може да се съдържа в създението за избор. Прекратяването на правоотношението на народно представителство (независимо от неговия политически характер) имплицитно се съдържа в акта за избор за ръководство на институция. Тази отрицателна страна на волеизявлението за избор на длъжност вън от законодателната власт, не е необходимо да бъде самостоятелно и формално изразена в друг различен от решението за избора акт.

Текстът на чл.72,ал.1 от Конституцията трябва да се разбира в съгласие и подчиненост на материалноправните разпоредби на чл.8 и чл.

68, ал.1 от Конституцията. Изправени сме пред една изключителна хипотеза – особеният характер на правния акт на избор и конституционно установеното положение на Народното събрание, като орган с най-висше доверие, Основният закон създава достатъчно гаранции за недопустимост на предсрочно прекратяване на пълномощията на народния представител, но тя брани върховния орган изразяващ волята на суверена (чл.1, ал.2 от Конституцията). Член 72, ал.2 , т.3 от Конституцията е приложим, само ако е наличие несъвместимост. С избора за участие в изпълнителната власт народният представител престава да е такъв, а щом изборният не е народен представител още с избора не може да има несъвместимост. В тълкувателното решение, обаче, се приема , че и в тази хипотеза, трябва да се подаде оставка и Народното събрание е длъжно да я приеме. Както е казано изрично в точка шеста на диспозитива на решението на Конституционния съд „за да преустанови състоянието на несъвместимост”. Така противно на принципите на конституционното право се приема, че със своя акт – решението за избор, процедурно и по същество произнесен в рамките на предоставената му компетентност, Народното събрание създава състояние на несъвместимост и затова според израза на тълкувателното решение трябва да предприеме действия, за да ликвидира това състояние – да преустанови състоянието на несъвместимост. Практическият резултат, основан на неправилната създадена тълкувателно предпоставка, е създаване на спорове, противоречиво и усложнено положение не само на народния представител, но и на самото Народно събрание и за институцията, за ръководството на която е направен изборът, и поставянето на решението на проблема във от законодателната власт. Това е във остро противоречие с чл.4 от Конституцията за правовия характер на държавата.

Съдия:

Проф. Цанка Цанкова